

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра Соціальної роботи та педагогіки вищої школи

З А С Т В Е Р Д Ж У Є
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іваницьок С. В.
Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№89217102018

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Методологія і організація наукових досліджень у вищій освіті
(назва дисципліни)

підготовки _____ **магістра**
(назва освітнього ступеня)

спеціальності _____ **011 Освітні педагогічні науки**
(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми _____ **Педагогіка вищої школи**
(шифр і назва спеціальності)

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у вищій освіті» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні педагогічні науки, за освітньої програмою Педагогіка вищої школи

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Гунько С. О.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Смолюк І. О.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 2 від 18. 09. 2018 р.

Завідувач кафедри:

Гусак П. М.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
протокол №2 від 18. 09. 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету

Антонюк В. З.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна	
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка, 011 Освітні педагогічні науки Педагогіка вищої школи	Нормативна	
Кількість годин/кредитів: 5/150		Рік навчання	1
		Семестр	9
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції (год.)	26
		Практичні (год.)	28
		Самостійна робота (год.)	86
		Консультації (год.)	10
	Форма контролю:	екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Програма навчального курсу «Методологія і організація наукових досліджень у вищій освіті» складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти. Навчальний курс спрямований на формування у студентів компетентності в області проектування, організації та проведення наукових досліджень.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

У результаті вивчення курсу «Методологія і організація наукових досліджень у вищій освіті» у студентів мають бути сформовані такі **компетенції**:

Загальні, які проявляються у здатності:

- до абстрактного мислення, аналізу, застосування знань у практичних ситуаціях;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові, які проявляються у здатності:

- використовувати сучасні методологічні та технологічні підходи до вивчення конкретних об'єктів, явищ чи процесів у вищій освіті;
- до вивчення проблеми за допомогою загальнонаукових, конкретно-наукових та спеціальні методів наукових досліджень в умовах конкретної ситуації;
- проектувати наукове дослідження, практично застосовувати методи збору первинної інформації, здійснювати аналіз емпіричних даних та статистичне обґрунтування результатів науково дослідження, представляти одержані результати у різних формах;
- генерувати нові ідеї та проявляти креативність у професійній сфері;
- оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері вищої освіти.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.
		Денна форма	
Змістовий модуль I. Теоретичні основи організації та проведення наукових досліджень в галузі вищої освіти			
Тема 1. Методологія наукових досліджень	2	2	–
Тема 2. Планування та організація наукових педагогічних досліджень	2	2	–
Тема 3. Розробка проекту та програми емпіричного дослідження	8	4	4
Тема 4. Обґрунтування підходів до відбору учасників дослідження	6	4	2
Тема 5. Класифікація та особливості використання методів наукових досліджень	8	4	4
Разом за змістовим модулем 1	26	16	10
Змістовий модуль II. Обробка даних та представлення результатів наукових досліджень у вищій освіті			
Тема 6. Сутність та процедури I рівня аналізу емпіричних даних.	6	2	4
Тема 7. Оцінка статистичної достовірності результатів наукових досліджень.	8	2	6
Тема 8. Представлення результатів наукових досліджень у вигляді тез наукової доповіді (повідомлення), наукової доповіді (повідомлення), наукової статті.	4	2	2
Тема 9. Технологія виконання курсової роботи з навчальних дисциплін	4	2	2
Тема 10. Технологія виконання випускної кваліфікаційної роботи	6	2	4
Разом за змістовим модулем 2	28	10	18
Всього годин:	54	26	28

1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Здійснити категоріальний аналіз одного із запропонованих понять: «методологія наукового дослідження», «методологія фундаментального наукового дослідження», «методологія прикладного наукового дослідження».

2. Здійснити категоріальний аналіз одного із запропонованих понять: «наукове дослідження», «прикладне наукове дослідження», «пошукове прикладне наукове дослідження», «етапи прикладного пошукового наукового дослідження».

3. Здійснити категоріальний аналіз одного із запропонованих понять: «наукова проблема», «актуальність наукової проблеми», «тема наукового дослідження», «об'єкт дослідження», «предмет дослідження», «мета дослідження», «завдання дослідження».

4. Провести інтерпретацію та операціоналізацію змісту предмету дослідження з визначеної теми та розробити структурно-логічну схему його показників.

5. Проілюструвати на конкретному прикладі дослідження особливості реалізації аналітичного підходу до відбору його учасників.

6. Розкрити алгоритм роботи з реалізації процедури розрахунку кроку відбору для формування вибіркової сукупності чисельністю 700 осіб з генеральної сукупності, яка має обсяг 11200 осіб.

7. Проілюструвати на конкретних прикладах способи реалізації принципів районування (стратифікації), кластеризації (гніздовий), типового та квотного відбору елементів вибірки.

8. Розрахувати обсяг вибірки з генеральної сукупності 12000 осіб за умови, що реалізовується процедура одношаблевого безповторного механічного відбору.

9. Підготувати і представити презентацію технології застосування одного з методів наукового дослідження: «синтез», «класифікація», «дедукція», «спостереження», «анкетування», «тестування», «інтерв'ю», «експертне опитування або метод експертних оцінок», «соціометрія», «науковий експеримент», «методи аналізу документів» за такими позиціями (сутність, класифікація, пізнавальні можливості та недоліки, алгоритм застосування методу наукового дослідження, засоби його реалізації).

10. Здійснити редагування масиву анкет, які використовувалися в процесі наукового дослідження.

11. Здійснити табулювання даних, отриманих у процесі наукового дослідження та їхнє представлення у вигляді частотного, відсоткового розподілу та розподілу згрупованих частот.

12. Провести статистичну експертизу сформованих рядів даних.

13. Представити дані, отримані в процесі наукового дослідження в графічному вигляді.

14. Провести статистичну оцінку достовірності відмінностей у рівневі досліджуваної ознаки на основі порівняння показників досліджуваної ознаки, вимірених у процесі наукового дослідження, за допомогою одного з непараметричних методів.

15. Провести статистичну оцінку достовірності відмінностей у розподілах значень досліджуваної ознаки, сформованих на основі узагальнення емпіричних даних, отриманих у процесі наукового дослідження, за допомогою одного з багатофункціональних статистичних критеріїв.

16. Підготувати та представити презентацію технології написання одного із видів наукової праці: наукова доповідь, тези наукової доповіді, наукова фахова стаття. Представити у формі презентації структурні елементи курсової роботи, яка виконувалася у процесі здобуття освітнього ступеня "Бакалавр": актуальність теми, об'єкт, предмет, мета, завдання, теоретичне, практичне значення одержаних результатів, методи дослідження, засоби дослідження, список використаних джерел.

17. Ознайомитися з Положенням про випускні кваліфікаційні роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 02.10.2017 року.

18. Ознайомитися з Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 10 лютого 2017 року.

19. Визначити тему та представити у формі презентації структурні елементи випускної кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 011 «Освітні педагогічні науки» освітньої програми «Педагогіка вищої школи»: актуальність теми, об'єкт, предмет, мета, завдання, теоретичне, практичне значення одержаних результатів, апробація результатів дослідження, методи дослідження, засоби дослідження, список використаних джерел.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 4.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 3		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					МКР 1	МКР 2	100
Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	30	30	
6	4	4	4	6	6	4	6			

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу–К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
2. Бобилев В. П. Методологія та організація наукових досліджень : підручник / В. П. Бобилев, І. І. Іванов, Ю. С. Пройдак ; Нац. металург. акад. України. – Дніпропетровськ : ІМА-пресс, 2014. – 643 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
4. Гунько С. О. Аналіз даних у соціально-педагогічних дослідженнях (збірник задач) : навч.-метод. посіб. / С. О. Гунько. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 220 с.
5. Дж., Стенли Дж. Статистические методы в педагогике и психологии / Дж. Гласс, Дж. Стенли. – М. : Прогресс, 1976. – 495 с.
6. Джурик Н. Р. Методологія і організація наукових досліджень : кредит.-модул. система орг. навч. процесу : навч. посіб. / Н. Р. Джурик, І. М. Мельник ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2010. – 169 с.
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37-38. – ст. 2004. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016.– № 3. – ст. 25. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>
9. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. – 2-ге вид. випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.

10. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. з кредит.-модул. системи орг. навч. процесу для студ. освіт.-кваліфікац. рівня «магістр» для всіх екон. спец. / Н. М. Краус ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка, Каф. екон. теорії та регіон. економіки. – Полтава : Оріяна, 2012. – 182 с.
11. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб.: реком. МОН України для ВНЗ / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
12. Лисогор В. М. Методологія та організація наукових досліджень в агропромисловому комплексі: [монографія] / В. М. Лисогор, М. П. Єленіч, Ю. Б. Паладійчук; за наук. ред. Г. М. Калетника ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2013. – 279 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень : конспект лекцій / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад.: Н. І. Коновалова, А. Г. Лісовська. – Чернівці : Рута, 2012. – 23 с.
14. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад. Ігор Вдовичин]. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. – 247 с.
15. Методологія та організація наукових досліджень: Конспект лекцій / Укладач В.М. Кислий. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009.-113 с.
16. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.
17. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
18. Основи методології та організації наукових досліджень : навчальний посібник / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
19. Остапчук М. В. Методологія та організація наукових досліджень : підручник / М. В. Остапчук, А. І. Рибак, О. С. Ванюшкін ; Міжнар. гуманітар. ун-т. – Одеса : Фенікс, 2014. – 375 с.
20. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : «Видавництво Ліра-К», 2013. – 336 с.
21. Паніна Г. І. Технологія соціологічних досліджень / Г. І. Паніна. – К. : [б. в.], 1998. – 198 с.
22. Пехота О. М. Основи педагогічних досліджень: навч. посіб. / О. М. Пехота, І. П. Єрмакова. – Київ : Знання, 2013. – 287 с.
23. Положення про випускні кваліфікаційні роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 02.10.2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/760/b0f9b238b443ec8dd279d2fbc811c71f.pdf>
24. Положення про порядок рекомендації навчальної, навчально-методичної літератури, засобів навчання і навчального обладнання до використання в навчальному процесі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 28 вересня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/627/77852fd4f831aa4545c127e974a6d4fd.pdf>
25. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 10 лютого 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/polozhennia_plagiat_.pdf
26. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии / Е. В. Сидоренко. – СПб. : Речь, 1996. – 212 с.
27. Сисоєва С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 360 с.
28. Чмиленко, Ф. О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» [Текст] / Ф. О. Чмиленко, Л. П. Жук. – Д. : РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

29. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : Навчальний посібник / Ф.Д. Швець. – Рівне : НУВГП, 2016. – 151 с.

30. Шквир О. Л. Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсових і дипломних робіт в умовах ступеневої освіти / О. Л. Шквир, Г. І. Дудчак – Хмельницький : ХГПА, 2012. – 39 с.

31. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Обґрунтування теми наукового дослідження в галузі педагогіки вищої освіти та критерії її вибору.

2. Об'єкт і предмет наукового дослідження.

3. Мета і завдання наукового дослідження.

4. Гіпотеза наукового дослідження.

5. Новизна наукового дослідження.

6. Теоретичне та практичне значення наукового дослідження.

7. Принципи організації наукових досліджень в галузі вищої освіти.

8. Програма наукового дослідження.

9. Етапи наукового дослідження.

10. Аналітичний підхід до відбору учасників дослідження.

11. Детермінація поняття вибірка.

12. Репрезентативність, надійність та владність вибіркової сукупності.

13. Генеральна сукупність.

14. Основа вибірки, одиниці відбору, одиниці спостереження.

15. Ймовірнісний підхід до відбору елементів вибірки.

16. Принцип районування (стратифікації) та принцип кластеризації (гніздовий) як основні принципи групування генеральної сукупності.

17. Цілеспрямований відбір елементів вибірки (типовий та квотний відбір).

18. Обсяг вибірки.

19. Сутність і класифікація методів наукового дослідження.

20. Теоретичні методи наукового дослідження.

21. Емпіричні методи наукового дослідження.

22. Сутність та особливості практичної реалізації методу спостереження.

23. Сутність та особливості практичної реалізації методу анкетування.

24. Сутність та особливості практичної реалізації методу тестування.

25. Сутність та особливості практичної реалізації методу соціометрії.

26. Сутність та особливості практичної реалізації методу наукового експерименту.

27. Вимірювання у педагогіці. Ознаки, змінні та їх вимірювання. Шкали вимірювання.

28. Частотний розподіл, відсотковий розподіл, розподіл згрупованих частот.

29. Мода, медіана, середнє арифметичне.

30. Розмах, дисперсія, стандартне відхилення.

31. Графічне представлення результатів наукових досліджень.

32. Процедура обробки анкет.

33. Статистична достовірність результатів наукових досліджень.

34. Класифікація задач I та II типів з оцінки статистичної достовірності відмінностей чи зсувів у значеннях досліджуваної ознаки.

35. Статистичний критерій. Статистичні гіпотези. Рівень значимості.

36. Непараметричні, параметричні та багатofункціональні статистичні критерії.

37. Основне правило використання статистичних критеріїв для оцінки статистичної достовірності результатів наукових досліджень.

38. Загальна характеристика курсової роботи та її місце в системі вивчення навчальних дисциплін.

39. Етапи виконання та структура курсової роботи.
40. Основні вимоги до оформлення курсової роботи.
41. Особливості захисту та критерії оцінювання курсових робіт.
42. Керівництво й рецензування курсових робіт.
43. Мета і завдання випускних кваліфікаційних робіт.
44. Порядок визначення і затвердження тематики випускних кваліфікаційних робіт.
45. Порядок призначення і затвердження наукових керівників.
46. Організаційні етапи написання випускної кваліфікаційної роботи.
47. Контроль за виконанням випускної кваліфікаційної роботи.
48. Вимоги до структури та змісту випускних кваліфікаційних робіт.
49. Вимоги до оформлення випускних кваліфікаційних робіт.
50. Підготовка, порядок та процедура захисту випускних кваліфікаційних робіт.
51. Поняття, функції, основні види наукових публікацій.
52. Тези наукової доповіді (повідомлення): структура, обсяг, вимоги до змісту та оформлення.
53. Наукова доповідь (повідомлення): структура, обсяг, вимоги до змісту та оформлення.
54. Наукова стаття: структура, обсяг, вимоги до змісту та оформлення.
55. Сутність та різновиди академічного плагіату.
56. Система запобігання академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників.
57. Порядок перевірки наукових і навчально-методичних праць на академічний плагіат.
58. Програмно-технічні засоби для перевірки робіт на унікальність (оригінальність).
59. Критерії перевірки робіт на унікальність та виявлення академічного плагіату.
60. Відповідальність за академічний плагіат і організація роботи з метою його виявлення.